

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obo/6/2022
Identifikačné číslo spisu:	1003898666
Dátum vydania rozhodnutia:	15.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1003898666.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Beaty Miničovej v spore žalobcu: ZACHEM, a.s., Strážske, Michalovce, Námestie osloboditeľov 70, IČO: 31 730 191, zastúpeného Mgr. Zuzanou Bdžochovou, advokátkou, Bratislava, Palkovičova 6, proti žalovaným: 1/ MH Manažment, a.s., Bratislava, Turbinová 3, IČO: 50 088 033, 2/ Mgr. Miloš Ágg, správca konkurznej podstaty úpadcu Chemko, a.s., Strážske v likvidácii, Bratislava, Moskovská 13, IČO: 31 724 582, so sídlom kancelárie Bratislava, Lužná 6, 4/ GIS Skalica, a.s., v likvidácii, Holíč, Námestie sv. Martina 9, IČO: 34 151 826, zastúpený Benkóczki, Baláž - advokáti, s.r.o. Bratislava, 29. augusta 36A, IČO: 35 917 148, 5/ B-MEHAZ, s.r.o., Holešovice, Praha, Tusarova 791/31, Holešovice, Česká republika, IČO: 27 394 956, o určení, že „Oznámenie plnenia zmluvných podmienok zmluvy č. 1613/1996-výzva" zo dňa 8. januára 2003 vydané žalovaným v 1. rade, doručované adresátovi: Q.. N. J. - riaditeľ ZACHEM, a.s., Strážske, Priemyselná 720, Strážske, pod podacím číslom RR147200489SK, je neplatné" a ďalšie, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. marca 2022 č. k. 9Cbs/94/2003-1853, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. marca 2022 č. k. 9Cbs/94/2003-1853 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením, Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „súd prvej inštancie") štátu priznal proti žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že v priebehu sporového konania bolo uznesením č. k. 9Cbs/94/2003-879 zo dňa 11. apríla 2008, právoplatným dňa 21. apríla 2008, rozhodnuté o vyplatení sumy 159,18 eura (pôvodne 4 795,50 Sk) Centrálnemu depozitárovi cenných papierov SR, a.s., Bratislava, ul. 29 augusta 1/A, za poskytnutie informačných služieb v zmysle § 110 ods. 1 písm. a) zákona č. 566/2001 Z. z. účinného v rozhodnom čase. Predmetná suma bola vyplatená zo štátnych finančných prostriedkov.

3. S poukazom na čl. 4 ods. 1, 2; § 255 ods. 1, § 259, § 262 ods. 1, § 470 CSP; § 128 a § 148 OSP súd prvej inštancie zdôraznil, že nakoľko Civilný sporový poriadok vypustil úpravu trov štátu (pôvodne trovy štátu upravovalo ustanovenie § 148 OSP), pričom nezohľadnil trovy vzniknuté v konaniach začatých pred jeho účinnosťou, čo je aj prípad prejednávanej veci, Krajský súd v Bratislave aplikujúci základný princíp civilného sporového konania v zmysle čl. 4 ods. 1, 2 CSP dospel k záveru, že je potrebné analogicky rozhodnúť o náhrade trov štátu, ktoré štát reálne v priebehu predmetného sporového konania vynaložil (viď ods. 4 odôvodnenia) v zmysle ustanovenia § 259 CSP ako ustanovenia, čo do obsahu a účelu najbližšiemu § 148 OSP.

4. Vzhľadom na skutočnosť, že v predmetnom sporovom konaní bol neúspešnou stranou sporu žalobca, pričom štátu vznikli trovy konania spojené s vykonaním dokazovania, o ktorých doposiaľ rozhodnuté nebolo (§ 262 ods. 1 CSP a contrario), Krajský súd v Bratislave postupujúci v súlade s § 255 ods. 1 CSP v spojení s čl. 4 ods. 1 a 2 CSP rozhodol, že štát má voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o ich výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

5. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal žalobca (ďalej aj „odvolateľ“) odvolanie podľa § 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP s návrhom na zrušenie napadnutého uznesenia a s návrhom na priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Odvolateľ uviedol, že napadnutým rozhodnutím boli porušené základné princípy súdneho konania, krajský súd postupoval v rozpore s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie s tým, že je uznesenie nepreskúmateľné. Odvolateľ zároveň poukázal na to, že v predmetnom spore rozhodoval iný predseda senátu.

7. Podľa žalobcu vo výroku a aj v odôvodnení napadnutého uznesenia absentuje presné označenie, názov „štátu“, ktorému krajský súd priznal právo na náhradu trov konania, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie neurčité, nezrozumiteľné, nepreskúmateľné a nevykonateľné.

8. Odvolateľ namietol, že krajský súd postupoval podľa § 255 ods. 1 CSP aj napriek tomu, že toto ustanovenie upravuje rozhodovanie súdu iba vo vzťahu k stranám konania. Zároveň konajúci súd podľa odvolateľa čl. 4 ods. 1 a 2 CSP mal použiť izolovane, v rozpore s ustanovením čl. 3 ods. 1 a 2 CSP. Zároveň, ak krajský súd poukazoval na § 148 OSP, tak neskúmal, či existujú na strane žalobcu predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Odvolací súd sa zároveň nemal vysporiadať s posúdením existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

9. Preto je odvolateľ názoru, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, použil nesprávne ustanovenia právneho predpisu, nesprávnu interpretáciu ustanovení právnych predpisov, z ktorého dôvodu je napadnuté uznesenie podľa odvolateľa nezákonné a nesprávne.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd odvolací (podľa § 470 ods. 4 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou - stranou sporu (§ 359 CSP) po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

11. Z obsahu samotného odvolania je zrejmé, že žalobca vidí naplnenie odvolacích dôvodov v nesprávnom výklade použitom krajským súdom v zmysle § 255 ods. 1, § 259, § 262 ods. 1, § 470 CSP; § 128 a § 148 OSP a nesprávnej aplikácii princípu uvedeného v článku 4 ods. 2 CSP.

12. V prípade nejasností o tom, ako treba vykladať jednotlivé ustanovenie zákona, musí súd spoľahlivo ustáliť účel existujúcej právnej normy, ktorú musí v súlade so zákonom vykladať postupom, ktorý

predpokladá článok 4 ods. 2 CSP. Tento postup súdu musí prioritne viesť k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov zohľadňujúcemu stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/2/2017 zo dňa 19. apríla 2017).

13. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvoradne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca musí sa od neho odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 274/2007 zo dňa 11. októbra 2007 a sp. zn. III. ÚS 341/2007 zo dňa 1. júla 2008).

14. K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska samotného textu zákona (i keby sa javil ako jednoznačný a určitý), ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti, či nesprávnosti výkladu alebo na jeho doplnenie, či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, napríklad logický, systematický, historický a teleologický výklad, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 351/2010 zo dňa 5. októbra 2011).

15. Situácia, kedy určitý právny prípad nie je pokrytý textom právnej normy, no zároveň možno spoľahlivo ustáliť, že úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť túto právnu situáciu z právneho poriadku, nazývame pravou medzerou v zákone. Právna, alebo aj technická medzera v zákone je odstrániteľná interpretačnými metódami, či všeobecne myšlienkovými úsudkami tak, aby sa postihol účel a zmysel právnej normy - takýto výklad právnej normy nazývame teleologickým výkladom zákona a v súčasnosti predstavuje prioritizovaný spôsob interpretácie zákonného textu (viď Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, str. 38).

16. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že Krajský súd v Bratislave v napadnutom uznesení svojím výkladom odstránil medzeru v zákone spočívajúcu v nedostatku jednoznačnej právnej úpravy týkajúcej sa postupu súdu v prípadoch, kedy počas predchádzajúcej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku vznikli trovy štátu, avšak v súčasnosti z jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku nevyplýva, akým spôsobom sa súdy, pri neexistencii právnej úpravy trov štátu, majú vysporiadať s takto vzniknutými trovami štátu. Krajský súd sa pri odôvodnení svojho postupu riadil všetkými uvedenými zásadami, ktoré je potrebné zohľadniť v prípadoch, kedy samotný súd podáva výklad právnej normy v dôsledku nedostatočnosti zákonnej úpravy. Žalobcom namietané nezohľadnenie princípu vyjadreného v čl. 3 ods. 1 a 2 základných princípov Civilného sporového poriadku krajským súdom nemá za následok nesprávne právne posúdenie veci. Krajský súd správne aplikoval princíp uvedený v článku 4 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku v prípade, v ktorom absentovalo zákonné znenie právnej normy upravujúcej konkrétnu vzniknutú procesnú situáciu, zapríčinenú zmenou právnej úpravy spojenou s aktuálnou neexistenciou inštitútu trov štátu (ktorá je prirodzeným vyústením celkovej zmeny inštitútu preddavkov v sporovom konaní) a okamžitou aplikabilitou Civilného sporového poriadku.

17. Odvolací súd záverom podotýka, že je pre zákonodarcu nesplniteľnou úlohou každý jeden všeobecný zákonný princíp vyjadriť vo vete s takou jasnosťou a jednoznačnosťou, aby bolo možné odvodiť z tejto

vety jednoduchým úsudkom dôsledky pre všetky osobitne usporobené, dotknutým princípom ovládané prípady. Nevyhnutnosť dotvárania práva súdom vyplýva najmä z toho, že v právnej realite neexistuje zákon, ktorý by na každú mysliteľnú právnu otázku dával uspokojivú odpoveď a v každom jednotlivom prípade nachádzal záujmovo spravodlivé riešenia.

18. Práve pre možnosť vzniku takýchto prípadov zákonodarca vo svojich úvodných základných princípoch zakotvil možnosť a zároveň povinnosť súdov výkladu právnej normy v zmysle vopred jasne zadefinovaných pravidiel, ktoré majú smerovať k spravodlivému usporiadaniu procesných vzťahov. Právny výklad je teda racionálna činnosť, ktorá dáva zmysel právnemu textu a je integrálnou súčasťou procesu aplikácie práva, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v súdnej aplikácii práva. V tomto smere teda predstavuje predovšetkým proces objasňovania zmyslu, obsahu a významu textov prameňov práva ako nosičov právnych pravidiel (pozri napr. uznesenie sp. zn. 4Obdo/18/2017 zo dňa 25. júla 2017).

19. Vzhľadom k uvedenému, súd prvej inštancie rozhodol správne, keď uložil žalobcovi povinnosť náhrady trov konania „štátu“ (ako určuje zákonodarca, pozn. odvolacieho súdu) aplikujúc článok 4 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku. Námietky odvolateľa sú týmto neopodstatnené v plnom rozsahu a navyše bez riadneho odôvodnenia iba so strohým odkazom na § 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP.

20. Odvolací súd zároveň nezdieľa názor žalobcu, že súd prvej inštancie mal na vec aplikovať § 257 CSP a skúmať dôvody hodné osobitného zreteľa pre oslobodenie od súdnych poplatkov na jeho strane, ak tieto neboli dané pri rozhodovaní vo veci samej - rozsudok č. k. 9Cbs/94/2003-1516 zo dňa 3. februára 2016, ktorým žalobu zamietol a zaviazal žalobcu povinnosťou zaplatiť žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade náhradu trov konania. Toto meritórne rozhodnutie bolo preskúmané odvolaním žalobcu, a to rozsudkom č. k. 2Obo/9/2017-1642 zo dňa 25. októbra 2018 v znení opravných uznesení zo dňa 6. februára 2019 (doplnený výrok o trovách konania) a zo dňa 22. júla 2020 (opravená zrejma chyba pri opise - správne uvedenie členky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej), ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdený. Napokon rozhodnutie odvolacieho súdu bolo napadnuté aj dovolaním žalobcu, kedy dovolací súd jeho dovolanie rozsudkom č. k. 2ObdoV/9/2022 zo dňa 16. augusta 2023, zamietol.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

22. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie nie je prípustné